

Duruitoarea Veche

HISTORIA MIEJSCOWOŚCI

Legendy głoszą, że nazwa wioski pochodzi od rzeki Duruita, która przez wiele wieków wpadała do rzeki Ciuhur, dopływu Prutu.

Miejscowość została udokumentowana dopiero w 1755 roku, kiedy polski ambasador zatrzymał się tutaj w drodze do Konstantynopola. W 1772 roku Duruitoarea pojawia się na mapie rosyjskiego generała Banera. W 1835 r. majątek wsi Duruitoarea przeszedł w posiadanie klasztoru Păscăuți, powiat Botoșani. Trzy rodziny we wsi miały obywatelstwo austriackie, liczba sądów chłopskich wynosiła 50. Ioan Cuzmiță, właściciel ziemski, posiadał duże ziemie w dolinie potoku Duruita i nad Ciuhur.

W Duruitoarea zachowały się dwa wiekowe budynki. W jednym z nich przez wiele dziesięcioleci funkcjonowała szkoła podstawowa. W 1892 roku działała tu jednopokojowa szkoła parafialna. Jej właścicielem był szlachcic Gheorghe Precup. 1 grudnia 1901 r. nauczycielem został Gawrił Hagacewicz ze wsi Danu. W 1933 r. w Duruitoarea Veche istniała szkoła podstawowa, do której uczęszczało 90 dzieci. Nauczycielami byli Eleonora i Eudochia Buzdugan, Gheorghe Săul i Vasile Chetraru.

Starsi mieszkańcy często wspominali studnię Chetraru. Mieszkańcy, dobrzy ludzie, na znak szacunku i uznania dla byłego nauczyciela Vasile Chetraru, opiekowali się tym źródłem i studnią przez wiele lat.

Długą, pełną sukcesów działalność edukacyjną prowadziło dwóch nauczycieli, którzy pozostali w pamięci wielu pokoleń dzieci z Duruitoarea. Vasile Mereuță, dyrektor szkoły i nauczyciel Efim Gherman (Haim Ițcovici). Budynek szkoły pochodzi z XIX wieku. Grube mury, solidna dębowa podłoga, duże drzwi, wysoki sufit... Wszystko jest jak dawniej. Obecnie w budynku mieści się muzeum .

Kolejnym budynkiem-wizytówką wioski Duruitoarea Veche jest kościół poświęcony "Świętym Archaniołom Michałowi i Gabrielowi". Został zbudowany przez mieszkańców wioski w 1806 roku. Został wykonany z drewna, sklepany gliną, pokryty słomą. Kamienny kościół został zbudowany na miejscu starego w 1848 roku dzięki staraniom księdza Teodora Constantina Onufrievici i parafian. Konstrukcja ma kształt krzyża. Został poświęcony 8 listopada 1848 roku.

Wśród obiektów kultu w kościele znajduje się dębowy ikonostas, zakupiony przez parafian i zainstalowany w 1921 roku oraz dwie stare ikony "Dziewica Maryja" (1935) i "Święty Michał Archanioł" (1937).

ATRAKcje TURYSTYCZNE

Jaskinia Duruitoarea Veche

U zbiegu rzek Ciuhur i Prut puls życia bije od czasów dolnego paleolitu, kiedy to ludzie używali narzędzi wykonanych z ciosanego kamienia. Tutaj znajduje się najwcześniejszy pomnik historii ludzkości na terytorium Republiki Mołdawii - Duruitoarea Veche.

Na obrzeżach miejscowości Duruitoarea Veche odkryto jaskinię w łańcuchu wapiennym Toltrice, rozciągającą się 49 m wzdłuż łańcucha klifu w kierunku północ-południe i składającą się z trzech komór. Wysokość kopuły nie przekracza 8 m.

W tym miejscu zidentyfikowano ślady paleolitycznej osady ze śladami istnienia różnych prehistorycznych kultur ludzkich: narzędzia krzemienne, kopalne kości zwierząt, itp.

Miejsce zostało odkryte w 1958 roku przez archeologa Nicolae Chetaru. Przez prawie dwie dekady był badany przez zespoły archeologów, geologów i paleontologów. Znalaziono trzy autentyczne poziomy paleolitycznych siedzib ludzkich IV, III i II, liczne skamieniałe szczątki ssaków i ptaków z plejstocenu oraz różne narzędzia robocze i myśliwskie wykonane z krzemienia i kości. Litowe elementy archeologiczne i kości zwierzęce z mieszkań na poziomach IV i III są przypisywane do dolnego paleolitu, epoki Acheulean, kultury archeologicznej Tayak. Ich wiek geologiczny szacuje się na 160-100 tysięcy lat, dlatego poziomy IV i III są uważane za najstarsze stanowiska paleolityczne w Republice Mołdawii. Górnopaleolityczne ludzkie stanowisko myśliwskie znalezione w osadzie na poziomie II przypisywane jest lokalnej kulturze środkowograweckiej lub wczesnograweckiej, tj. ok. 20-18 tys. lat p.n.e.. Z osad tego poziomu zebrano liczne narzędzia krzemienne, rogowe i kościane, a także ok. 10 tys. szczątków szkieletowych, w których stwierdzono różnorodność 54 gatunków ssaków i 29 gatunków ptaków. Znalaziono tu również kość dolnej szczęki z kilkoma zębami trzonowymi paleolitycznego neandertalczyka.

Większość kości pochodzi od ssaków, na które polowano dla pożywienia: koń szerokokopytny, dziki osioł, żubr, renifer, jeleni olbrzymi, mamut, zając, słonina itp. Inne zwierzęta były polowane dla ich futra: bóbr rzeczny, borsuk, dziki kot, jaguar, lis pospolity, lis polarny, ryś itp. Wreszcie, zabijano również zwierzęta niebezpieczne dla mieszkańców: wilka, dziką, panterę, nosorożca włochatego, hienę jaskiniową itp. Na północnym krańcu rafy w 2004 r. wydobyto kości mamuta pustynnego, bardzo rzadkiego na terytorium obecnej Republiki Mołdawii.

Wąwóz Duruitoarea

Wąwóz Duruitoarea jest geologicznym lub paleontologicznym pomnikiem przyrody. Znajduje się we wschodniej części miejscowości, na lewym brzegu rzeki Ciuhur, dopływu Prutu. Zajmuje powierzchnię 6,63 ha.

Rafa, grotta i wąwóz Duruitoarea mają wysoką wartość naukową i edukacyjną. Są one interesujące dla badań nad geologiczną i faunistyczną historią późnego neozoiku tego obszaru, a także historią społeczności człowieka na poziomie krajowym i europejskim.

Zbiornik Costești-Stâncă

Zbiornik Costești-Stâncă to jezioro o powierzchni 590 km kwadratowych, położone na rzece Prut, na granicy Republiki Mołdawii i Rumunii.

Elektrownia wodna Stâncă-Costești została zbudowana na rzece Prut, w pobliżu miejscowości Stâncă (okręg Botoșani, Rumunia) i Costești w Republice Mołdawii. Prace przygotowawcze rozpoczęły się w 1973 roku, a zostały oficjalnie zainaugurowane 4 listopada 1978 roku, a ostateczny odbiór nastąpił w 1979 roku.

Miejsce prac znajduje się 576 km od ujścia rzeki, w obszarze, w którym szerokość głównego koryta rzeki wynosząca około 3-4 km jest zwężona i zmniejszona do około 400 m przez rafy wapienne, które praktycznie stanowią naturalną zapórę.

Węzeł hydroenergetyczny Costești jest strategicznym obiektem dla gospodarki Mołdawii, produkuje energię elektryczną i łagodzi skutki powodzi. Elektrownia wodna znajduje się na terytorium dwóch krajów: Mołdawii i Rumunii.

Gdybyś nie widział rumuńskiej linii brzegowej w oddali, poczułbyś się jak na brzegu morza. Przez wieki Prut próbował przedostać się przez wysokie, strome klify Costești-Stâncă. Teraz jak okiem sięgnąć jest tylko woda. Widok byłby naprawdę zachwycający, gdybyś nie wiedział, że pod tym błękitnym morzem znajdują się zalane domy ponad 20 wiosek, w tym Costești, Șarbaca, Dumeni, Cuconeștii Vechi.

MUZEUM

Budynek, w którym znajduje się muzeum, został zbudowany w 1892 roku jako jednopokojowa szkoła parafialna. Jej patronem był szlachcic Gheorghe Precup. W latach 2016-2017 na podstawie projektu finansowanego z programu CHOICE/UE AO Moștenitorii (Balti) powstał kompleks muzealny Duruitoarea Veche, który obejmuje muzeum, grootę i wąwóz. W dniu 11 czerwca 2017 r. odbyło się otwarcie podstawowej wystawy sekcji historycznej muzeum, obejmującej archeologię (paleolityczne elementy i narzędzia pracy człowieka prehistorycznego przekazane przez ASM i Narodowe Muzeum Historyczne); fragmenty naczyń kucuańskich i przedmioty gospodarstwa domowego z kultury Sântana de Mures, przekazane przez osoby prywatne; kolekcja etnograficzna, zbierana przez prawie 20 lat z wiosek na północy Mołdawii, obejmuje przedmioty drewniane, ceramikę, narzędzia codziennego użytku. Istnieje również kolekcja ikon i obrazów na szkle, wykonanych w wiejskim kółku malarskim, uruchomionym w 2018 roku.

„Stâncă Dragosteii”

Skała ma ponad 50 metrów wysokości i znajduje się na lewym brzegu rzeki Ciuhur, na terenie wioski.

Nazwa „Stâncă Dragosteii” („Skała Zakochanych”) pochodzi od starej legendy o dwojgu młodych, zakochanych w sobie ludzi. On był przystojnym synem właściciela ziemskiego, jedynym dzieckiem swoich rodziców i przyszłym spadkobiercą ich całej fortuny. Ona była piękną, ale biedną dziewczyną z chłopskiej rodziny. Ponieważ należeli do różnych klas społecznych, spotykali się potajemnie wieczorami wśród dużych kamieni, które znali od dzieciństwa. Po miesiącach spotkań chłopiec poszedł porozmawiać z ojcem i poprosił o błogosławieństwo rodziców, po czym wziął ślub. Ale ojciec nie pozwolił mu poślubić biednej dziewczyny: "lepiej pozostać kawalerem, niż zhańbić całą wioskę". Młody człowiek, zdruzgotany słowami ojca, umówił się ze swoją dziewczyną, aby nadal spotykać się w tych samych miejscach, gdy księżyc był w pełni. Pewnej nocy wspięli się na najwyższy szczyt, zdjęli obrączki ze źdźbeł trawy, które podarowali sobie w wigilię, położyli je na skale, pocałowali się i... skoczyli w przepaść. Legenda głosi, że pozostali nierozłączni na wieczność: ona zamieniła się w skałę, a on - w rzekę u jej podnóża.

Z tego klifu otwiera się szeroka panorama 10-15 km i rzadkie piękno: rzeka Ciuhur z setkami wędkarzy na brzegu, pobliskie wioski, równiny po drugiej stronie Prutu, w Rumunii, tysiące kwiatów polnych, motyle w różnych kolorach i "Dumbrava", las dębowy, najbardziej lubiany i odwiedzany przez turystów.

LEGENDA DURUITOAREA

Mówi się, że tysiące lat temu miejsca te były krainą łąk i pastwisk, gdzie swobodnie żyły zwierzęta - dziki, nosorożce, jelenie, dziki, stada koni itp. Jedynym zajęciem zamieszkujących tu plemion było polowanie. Ponieważ mieli mnóstwo jedzenia, czuli się bezpiecznie. Ale po pewnym czasie zasoby żywności stały się ograniczone, a ludzie stali się źli, agresywni i często dochodziło do śmiertelnych starć między plemionami. Dlatego zaczęli budować mury obronne z kamienia i pni drewnianych, a ścieżki do ich wiosek prowadziły przez góry z ostrymi szczytami, labiryntami, stromymi brzegami i głębokimi szczelinami. Mieli też wieże strażnicze, tworzone w jaskiniach lub budowane wieże, gdzie dzień i noc strażnicy zapewniali bezpieczeństwo i spokój plemienia.

Właśnie w tym czasie dwoje młodych ludzi z wrogich sobie plemion, nie wiem jak to się stało, spotkało się i zakochało w sobie. Dziewczyna nazywała się Duruita, a chłopak Cihur. Ona, łagodna i figlarna jak mały łąnia, z oczami niebieskimi jak wiosenne niebo, zawsze uśmiechnięta, miała piękny głos, że aż ptaki przestawały latać, by jej słuchać. Z radością w sercu była zawsze wesoła i łagodna. On, spokojny i rozsądny, wysoki i silny, nie był zbyt rozmowny, a patrząc na nią z wielką miłością, uwielbiał słuchać jej głosu.

Ekoturystyczny szlak „PRUTSKIE SKAŁY” w rejonach Edineț, Rîșcani i Glodeni

Wymykając się ze swoich wiosek, idąc nieznanymi nikomu ścieżkami, spotykali się na Tâglău, szczycie lub, jak to się nazywa, czubku góry, gdzie, jeśli spojrzeć w górę, otwiera się cały wszechświat. Tutaj, w wysokiej, chłodnej trawie nocy, obserwowali głębokie niebo i taniec gwiazd, a rano, czekając na następną noc, wracali do swoich wiosek. Ale pewnego razu młodzi zasnęli, a w świetle świtu zostali zauważeni i złapani. Związani razem, byli skazani na wieczną rozłąkę.

Cihur został zabrany daleko, na północną noc, na otwarte pole i uwięziony ciężkimi palami ziemi, tak że bez jedzenia i wody, spalony słońcem, pobity przez wiatry i deszcze, stał się ofiarą wron. Ale nie czuł takiego bólu. Myśl o tym, że już nigdy nie zobaczy ukochanej, paliła jego duszę. Mężczyźni nie płaczą. Tylko łza głębokiego smutku spadła na ziemię, a w tym miejscu powstał strumień. Myśląc tylko o swojej ukochanej, strumień płynął coraz dalej, omijając przeszkody i miażdżąc pasmo górskie, dążąc do Tâglău, stawał się coraz głębszy i silniejszy.

Przez wiele dni Duruita płakała, aż jej łzy, czyste i pogodne, utworzyły strumień, rozbiły kamień, tworząc wąwóz i podobnie popędziły w kierunku Tâglău. Jeśli słuchasz uważnie i cicho, na dnie wąwozu możesz usłyszeć szepty Durity "cihur - cihur - cihur".

Do dziś Cihur i Duruita spotykają się u stóp ukochanej Tâglă, gdzie gwiazdy i księżyc schodzą blisko ziemi, aby oświetlić im drogę.

I do dziś, w letnie noce, ci, którzy noszą miłość w swoich sercach, ale naprawdę miłość, tutaj na Tâglău mogą usłyszeć szepty Durity i zobaczyć na powierzchni wody światło w smutnych, ale szczęśliwych oczach Cihura.

Przydatne informacje:

Centrum Informacji Turystycznej

Centrum informacji turystycznej znajduje się wewnątrz muzeum. Godziny otwarcia: wtorek-niedziela 10:00-17:00, tel. +37379848077, +37367348211

Zakwaterowanie:

" Hanul cu noroc ", pensjonat - s. Duruitoarea Veche, osoba kontaktowa Nicolae Moscalu. Tel +37379848077, +37379000526.

"La hanul lui Gheorghe", pensjonat - s. Duruitoarea Veche, osoba kontaktowa Gheorghe Rusu Tel. +373 69133362,

"Lago Vista", pensjonat - lub. Costești, tel +37367487909, osoba kontaktowa Alina Melinteanu

Ekoturystyczny szlak „PRUTSKIE SKAŁY” w rejonach Edineț, Rîșcani i Glodeni

Wyżywienie:

"La hanul lui Gheorghe", sala ceremonialna - wioska Duruitoarea Veche, tel. +373 69133362, osoba kontaktowa Gheorghe Rusu

Sklep "Safir Market", - Costești, tel. +373 [256 32 569](tel:+37325632569), osoba kontaktowa Svetlana Caț

Gospodarstwo Gheorghe Negru - dania wiejskie, wioska Duruitoarea Veche, tel +373076881983

Rzemieślnicy ludowi:

Sergiu Briceag - malarstwo na szkle, wieś Duruitoarea Veche, tel +37367348211

Gheorghe Negru - meble drewniane (styl rustykalny), wioska Duruitoarea Veche, tel +373076881983

